

STABILITATEA FINANCIARĂ A ÎNȚREPRINDERII ÎN CONTEXTUL MONITORIZĂRII SISTEMELOR FINANCIARE

POSTOLACHE Victoria, conf. univ., dr., USARB

Financial stability of the corporate sector requires special attention, actualizing the development of the methodology of scientific research. Particularly interesting is the financial stability of enterprises with public status, which within the corporate sector apply the broadest range of financial instruments and act as the most active consumers of financial services. With regard to the justification of the methodology for monitoring the financial stability of enterprises in general, an integrated approach in the conditions of emerging markets is potentially more in demand than purely quantitative.

Key words: financial stability, corporate sector, financial instruments, financial system.

Stadiul actual în dezvoltarea sistemelor financiare naționale este caracterizat de contradicții semnificative. Pe de o parte, identitatea „național-statală” a organizării lor este păstrată, pe de altă parte, posibilitățile politicii financiare naționale sunt limitate - importanța mecanismelor financiare internaționale crește rapid, mărimea și influența economică a companiilor internaționale crește. Schimbarea naturii cooperării dintre sistemele financiare naționale a condiționat deschiderea și interdependența lor, riscul de contagiune actualizat, punerea în aplicare a căror a generat instabilitate financiară, extinzându-se de la unele clase de active financiare la altele etc. Astfel, studiile privind stabilitatea financiară ca una dintre caracteristicile cheie ale sistemelor financiare devin din ce în ce mai practice, inclusiv pentru diferite entități economice, inclusiv societăți nefinanciare (întreprinderi). În acest sens, constatăm că calitatea funcționării sistemului financiar național, al cărui rol principal constă în alocarea resurselor financiare, este încă văzută ca unul dintre factorii-cheie pentru creșterea economică durabilă și bunăstarea națională, după cum reiese din cercetările empirice analizate.

În contextul acestui studiu, este important să menționăm faptul că în condițiile globalizării cele mai mari avantaje competitive sunt obținute de acele țări care nu dispun numai de sisteme financiare cele mai eficiente, incluzive și profunde, ci și de un nivel înalt de stabilitate financiară, care la rândul său actualizează sarcina de a elabora o metodologie de monitorizare a stabilității financiare a întreprinderilor.

Dezvoltarea abordărilor metodologice pentru evaluarea stabilității financiare a întreprinderii în contextul monitorizării sistemelor financiare nu poate trece cu vederea problema terminologiei de bază. Conceptul de „sistem financiar” este abordat în diferite sensuri, care se reflectă direct în metodologia de monitorizare, inclusiv în ceea ce privește evaluarea stabilității financiare. Varietatea principalelor interpretări ale termenului analizat este sugerată a fi grupată inițial în conformitate cu două abordări: sistem-funcțională și sistem-structurală. În cadrul abordării sistem-funcționale, sistemul financiar este interpretat în sens larg, ținând cont de toate subiectele relațiilor financiare. În conformitate cu abordarea sistem-structurală, conținutul sistemului financiar (în opinia noastră, în acest caz, este mai precisă utilizarea termenului de „sector financiar”) se reduce la cele mai importante elemente ale relațiilor financiare, și anume: la mecanismele financiare (instrumente financiare, instituții financiare și piețe financiare) și infrastructură de sprijin. Această abordare este tipică școlii anglo-americane de finanțe.

Evaluarea stabilității financiare este unul dintre domeniile-cheie ale monitorizării sistemelor financiare. Prin urmare, conceptul de stabilitate financiară ar trebui prezentat în detaliu în contextul metodologiei relevante. Rezultatele monitorizării sistemelor financiare sunt utilizate în mod activ în studiile pe teme economice. Cu toate acestea, dincolo de cadrul unei discuții științifice, există adesea întrebări fundamentale, cum ar fi interpretarea și tipologia sistemelor financiare, precum și principiile, metodele și criteriile pentru evaluarea lor comparativă. Evident, metodologia de studiu pentru monitorizarea sistemelor financiare este o sarcină complexă și cu multiple fațete, abordările fundamentale ale soluției de care depind în mare măsură scopurile studiului, sursele de informații, calificări profesionale și alți analiști.

Unul dintre aspectele cele mai semnificative ale metodologiei în acest caz este conceptul de evaluare comparativă a sistemelor financiare, în care sunt formulate ipoteze de bază și, prin urmare, sunt predeterminate fundamentele teoretice și trăsăturile procedurale ale tehnicilor aplicate. Având în vedere rezultatele analizei de înțelegere științifică a particularităților funcționării sistemelor financiare moderne, ca elemente-cheie ale conceptului ar trebui, în opinia noastră, luate în considerare următoarele: evaluarea obiectului, componența indicatorilor de bază, abordările metodologice pentru justificarea sistemului de criterii comparative, metoda de prezentare a rezultatelor finale după cum este prezentat în figura 1.

Pentru a monitoriza sistemele financiare, este necesar, în primul rând, de a determina dacă un obiect (sistem financiar) este analizat într-un sens larg, în conformitate cu abordarea sistemico-funcțională, sau vom vorbi despre sectorul financiar, respectiv mecanismele financiare și infrastructura financiară (abordare sistem-structurală). Într-o alternativă preferată, așa cum s-a menționat mai sus, acționează abordare sintetică (funcțională și structurală), care combină ideile despre rolul prioritar al sectorului financiar și importanța deosebită a funcțiilor sistemului financiar, care sunt efectuate în raport cu întreaga gamă de actori economici, inclusiv companiile nefinanciare și a populației. În același timp, este necesară definirea și detalierea clară a structurii instituționale a sistemului financiar, care trebuie să respecte cerințele de comparabilitate pentru diferitele teritorii economice.

Obiectul evaluării	Componența indicatorilor de bază	Formarea sistemului criterial de comparare	Modalitatea de prezentare a rezultatelor
<ul style="list-style-type: none"> •abordarea funcțional-sistemică; •abordarea structural-sistemică; •abordarea funcțional-structurală. 	<ul style="list-style-type: none"> •evaluarea cantitativă cu utilizarea datelor din statistica financiară; •evaluarea complexă cu utilizarea indicatorilor cantitativ și calitativi; 	<ul style="list-style-type: none"> •în funcție de indicatorii structurii financiare; •în funcție de nivelul de dezvoltare; •în funcție de alți parametri de funcționare a sistemului financiar. 	<ul style="list-style-type: none"> •prin implementarea unui indice agregat; •fără implementarea unui indice agregat.

Figura 1. Elemente-cheie ale conceptului de evaluare comparativă a sistemelor financiare

Sursa: elaborat de autor în baza sursei 2, p. 310

Componența indicatorilor de bază utilizați pentru monitorizarea sistemelor financiare ar trebui, din punctul nostru de vedere, să garanteze în primul rând posibilitatea generării de informații financiare utile. Astfel, este necesar să se pună accentul pe cerințele de fiabilitate și relevanță, precum și pe comparabilitate, verificabilitate, oportunitate și înțelegere. În plus, întrebarea principală este că acești indicatori vor forma baza pentru o evaluare comparativă a sistemelor financiare: ar trebui să ne limităm la informații cantitative sau să le completăm cu evaluări calitative, inclusiv prin utilizarea metodelor de chestionare.

O problemă extrem de importantă în fundamentarea metodologiei comentate este alegerea corectă a criteriilor comparative. În acest sens, problema de clasificare a sistemelor financiare este în vogă. Ca fiind cele mai importante caracteristici de clasificare în acest caz, este oportun să se utilizeze criteriile orientate spre structura și nivelul de dezvoltare a sistemului financiar. Astfel, următoarea întrebare logică este legată de alegerea indicatorilor care reflectă specificul structurii financiare, nivelul de dezvoltare financiară și alte aspecte ale funcționării sistemelor financiare care acționează ca baze de clasificare.

După ce a fost formulat obiectul și algoritmată ordinea de evaluare, este necesar să determinăm modul în care se vor forma rezultatele finale. Prezentarea unui raport analitic regulat este posibilă prin utilizarea unui indicator compozit care combină rezultatele evaluării în zone separate. În același timp, nu poate fi furnizat un rezumat al rezultatelor, iar raportul va ilustra un număr de indicatori și (sau) caracteristici celor mai semnificative sisteme financiare analizate.

Problema fundamentării criteriilor comparative în conceptele cercetate, ca regulă, nu este rezolvată în mod unic. Astfel, există o tendință clară de a face distincție între piețele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. În plus, de regulă, este posibil să se aplice criteriile comparative ținând cont de dimensiunea economiei și de apartenența sa la nivel regional. Alternativele metodice la evaluarea sistemelor financiare, care se referă la alegerea punctelor de referință și modul de prezentare a rezultatelor sintetizate, este recomandabil să se sistematizeze după cum este reflectat în figura 2.

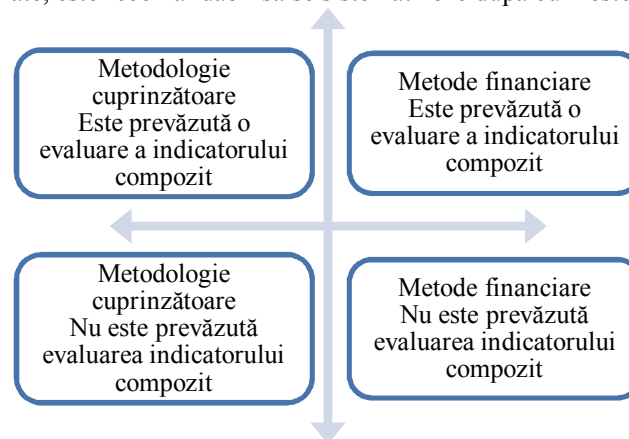

Figura 2. Matricea alternativelor metodologice pentru prezentarea rezultatelor evaluării sistemului financiar

Sursa: elaborat de autor

Astfel, în funcție de componența indicatorilor, metodologia pentru evaluarea sistemelor financiare poate fi complexă sau financiară. În primul caz, se iau în considerare nu numai caracteristicile financiare, ci și cele nefinanciare ale sistemelor financiare, inclusiv calitatea infrastructurii de sprijin. Astfel, metodele complexe adesea fac apel la diferiți indicatori ai statisticilor macroeconomice și la estimările experților, inclusiv cele obținute prin metoda anchetei.

În cel de-al doilea caz, metodologia se bazează pe indicatori ai statisticilor financiare în domenii precum eficiența, stabilitatea și disponibilitatea resurselor financiare. În același timp, atât metodologia integrată, cât și cea financiară

pentru evaluarea sistemelor financiare poate sugera o generalizare a rezultatelor sub forma unui indice agregat, care include un indicator indexat. În caz alternativ, nu este prevăzută formarea unui indicator compozit.

În opinia noastră, în scopul de a crea o informații financiare utile cu privire la aspectele cercetate ar trebui să fie utilizați indicatorii cantitativi, care pun accentul în mod tradițional, pe parametrii-cheie pentru funcționarea elementelor din sectorul financiar - piețele financiare și instituțiile financiare.

Indicatorii calitativi, care sunt de obicei evaluați prin metoda expert sunt, de asemenea, în mare căutare, în special, dacă există motive să se creadă că informațiile statistice oficiale financiare lasă în spate sfera de cuprindere a discursului științific și profesional. Cu toate acestea, din punctul nostru de vedere, evaluările calitative ar trebui să fie în plus față de rezultatele analizei cantitative. Mai mult decât atât, trebuie să se acorde prioritate posibilelor diferențe semnificative în evaluări calitative și cantitative ale sistemelor financiare și analiza motivelor acestei situații. Nu este de dorit, din punctul nostru de vedere, să facem apel la evaluări complexe consolidate, deoarece această abordare este în contradicție cu cerința de fiabilitate.

Spre deosebire de metodologia prezentată, Banca Mondială aplică o metodologie mai îngustă, utilizată și la întocmirea rapoartelor cu privire la dezvoltarea financiară globală. În această ordine de idei monitorizarea sistemelor financiare are loc în două direcții principale: piețele financiare și instituțiile financiare, care sunt detaliate în patru dimensiuni: adâncimea, incluziunea, eficiența și stabilitatea, după rezultă și din informația inclusă în figura 3.

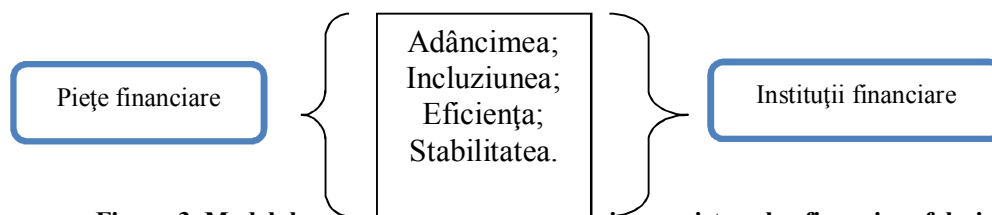

Figura 3. Modelul conceptual privind monitorizarea sistemelor financiare folosind metodologia Băncii Mondiale

Sursa: elaborat de autor în baza 1, p. 3

Trebuie remarcat în mod special faptul că metodologia Băncii Mondiale nu implică construirea unui indicator agregat al nivelului de dezvoltare financiară. Această circumstanță se explică prin dorința de a respecta cerința de fiabilitate, deoarece, potrivit cercetătorilor, esența sistemelor financiare moderne nu se limitează la acele caracteristici și indicatori care sunt propuși a fi utilizați în scopuri de monitorizare. Subliniem faptul că această metodologie oferă posibilitatea de a genera informații financiare utile de înaltă calitate, deoarece permite nu numai respectarea cerințelor necesare de veridicitate și adevărate, ci și de comparabilitate, verificabilitate și înțelegere.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Čihák, M. Benchmarking financial systems around the world / M. Čihák, A. Demirgüç-Kunt, E. Feyen, R. Levine. – Policy Research Working Paper 6175. Washington, DC: The World Bank Financial and Private Sector Development Vice Presidency & Development Economics Vice Presidency, 2012, p. 3

2. Львова, Н. А. Концепция сравнительной оценки финансовых систем / Н. А. Львова // Актуальные проблемы экономики. 2016. № 6. с. 308–316